

Hvor tidligere tiders økonomiske teori var rettet mod handel mellem husholdninger og virksomheder og på samfundet som helhed, er der nu et langt større fokus på, at også miljø og fysiske omgivelser indgår.

Kronik.

Fremtidens økonomer uddannes i dag

Christian Kronborg, cand.oecon, lektor og studieleder, Økonomisk Institut, Syddansk Universitet

Inflation, el-markedet, pension, uddannelse, arbejdsmarkedet, for blot at nævne nogle få, er aktuelle emner i den daglige nyhedsstrøm. Det er emner, som påvirker vores dagligdag her og nu. De vil også påvirke os i fremtiden, da beslutninger og løsninger på dagens problemer, vil påvirke den fremtidige udvikling i samfundet.

Det er klassiske økonomiske emner, som beskæftiger økonomer i dag og har beskæftiget dem tidligere, og som ganske sikkert vil optage økonomer fremover.

ØKONOMERNE, DER SKAL arbejde med fremtidens problemer, bliver uddannet nu. Som færdiguddannet forventes de at beherske økonomisk teori, avancerede dataanalyser og at have lært af historien. Kombinationen af disse tre elementer skal nemlig sætte de kommende økonomer i stand til at analysere, hvordan mennesker, virksomheder og organisationer kan navigere i en kompleks verden, og hvordan de økonomiske strukturer kan forandres for at tilgode såvel velfærd og miljø.

Den økonomiske teori har udviklet sig, og ser man i f. eks. Den Store Danske, vil man opdage, at der er mange forskellige retninger inden for økonomi. Hvor tidligere tiders økonomiske teori var rettet mod handel mellem husholdninger og virksomheder og på samfundet som helhed, er der nu et langt større fokus på, at også miljø og fysiske omgivelser indgår.

Ordet økonomi kommer oprindeligt fra græsk som betegnelse for at administrere en husholdning. I dag vil man med økonomi forstå samfundsøkonomi, hvor det er samfundets knappe ressourcer, der skal administreres. Dertil kommer en erkendelse af, at menneskelig aktivitet indebærer forbrug af naturens ressourcer, bortskaffelse af affald samt udledning af affald til naturen, hvilket påvirker ikke alene menneskers livsgrundlag, men også opretholdelsen af biodiversitet.

Så økonomi er som disciplin interesseret i et samfunds indretning med fokus på, at de ressourcer, der er til rådighed, bruges effektivt, fordeles retfærdigt og sikrer en bæredygtig udvikling.

DEN ØKONOMISKE TEORI kan forekomme abstrakt. Den giver mulighed for at fokusere på de mest relevante aspekter ved et problem, hvor problemets sammenhæng vil afgøre, hvilke teorier, der er relevante at tage udgangspunkt i med henblik på at foretage en analyse og finde mulige løsninger. Det stiller krav til en kritisk vurdering af om teorien er relevant. Målet er, at den abstrakte, kritiske tænkning skal omsættes til konkrete løsninger.

Analyse af store datamængder er en vigtig del af en økonoms værktøjskasse. Det bygger i høj grad på

Illustration: Gert Ejton + Midjourney

statistik, som økonomer har en lang tradition for at indsamle og bearbejde. De senere år er der sket en stor udvikling i metoder til at analysere indsamlede data med. Det sammen med stigende computerkraft gør, at man nu ikke alene kan lave de traditionelle statistikker, men også kan bruge *big data* (eller maskinlæring) til at afdække datamønstre til økonomiske prognoser og til at bestemme sammenhænge mellem indsats og effekt.

Koblingen af økonomisk teori og *big data* er en stærk kombination. Samfundsvidenskaberne, som økonomi hører til, kan ikke som i f. eks sundhedsvidenskab og naturvidenskab gennemføre kontrollerede eksperimenter, men må i stedet observere ændringer og konsekvenser af indgreb, mens de sker. Det er derfor en ekstra udfordring at finde sammenhænge, og navnlig årsagssammenhænge, for på et sikkert grundlag at kunne bestemme om et politisk indgreb, beslutning eller indsats har en effekt på det, man gerne vil ændre. Men man kan ikke blindt kaste sig ud i analysere data uden at have en ide om, hvilke sammenhænge, man kan forvente. Disse forventninger kan man få fra den økonomiske teori.

Dertil kommer vigtigheden af at være bevidst om tidligere tiders erfaringer. Man kan lære en hel del af historien, og økonomisk historie indgår nu som fag på uddannelsen. Som eksempel kan nævnes den aktuelle inflation og de udfordringer, som den danske

nationalbank såvel som centralbanker i andre lande står over, står overfor at skulle håndtere.

I HENVED 40 år har vi været vant til en meget lav inflation. Nok har vi oplevet at priser på benzin, dagligvarer og hvad, vi ellers forbruger, stiger, men stigningerne har været forholdsvis lave. I hvert fald har stigningerne været inden for det forventede. Dertil kommer at stigningerne i lønningerne har været højere end prisstigningerne.

Så inflation som begreb har ikke fyldt meget i den offentlige bevidsthed, heller ikke blandt økonomer og økonomistuderende og undervisere. Det har ændret sig. Interessant er det således at se, hvordan der nu bliver trukket på erfaringer fra 1970'erne og 1980'erne, men også hvordan 100 års data om inflation er blevet brugt i komplekse dataanalyser, som nævnt ovenfor, hvilket har givet vigtig indsigt i, hvad vi kan forvente om inflationskrisens forløb, og hvor når vi kan forvente inflationsrater på et mere ønskeligt niveau.

Som samfund står vi over for mange udfordringer, ja ligefrem problemer og kriser, som kræver løsning nu og i fremtiden. Klimaforandringer, grøn omstilling og ulighed, for igen at nævne nogle konkrete eksempler, kræver alle grundige analyser af såvel årsager som mulige løsninger. Analyser, som fremtidens økonomer kan bidrage til.